

KINH NGHIỆM QUẢN LÝ THANH KHOẢN CỦA SEACEN BÀI HỌC KINH NGHIỆM CHO VIỆT NAM

ThS. Phạm Hà Phương
NHNN Việt Nam

Tóm tắt: Bài viết giới thiệu một cách tổng hợp và khái quát kinh nghiệm quản lý thanh khoản (QLTK) của các nền kinh tế SEACEN (ban đầu SEACEN - The South East Asian Central Banks có thành viên là Ngân hàng Trung ương (NHTW) các nước Đông Nam Á nhưng đến nay đã có 19 thành viên chủ yếu ở khu vực châu Á như Hàn Quốc, Sri Lanka, Đài Loan). Bài viết giới hạn ở mức độ so sánh một số chỉ số thanh khoản được sử dụng ở các nước, vai trò của NHTW trong việc điều tiết và cung cấp nhu cầu thanh khoản của thị trường. Từ đó, rút ra một số khuyến nghị chính sách và bài học trong QLTk.

Từ khóa: Kinh nghiệm quản lý thanh khoản, SEACEN.

Đặt vấn đề

Sự tồn vong của mỗi ngân hàng liên quan mật thiết đến khả năng thanh khoản, hay khả năng đáp ứng nguồn vốn cho sự tăng lên của tài sản có và thanh toán các khoản nợ khi đến hạn. Nhiều cuộc khủng hoảng tài chính vừa qua đã nêu bật tầm quan trọng của tính thanh khoản cho hoạt động an toàn, lành mạnh của hệ thống tài chính. Thời gian gần đây, trong phạm vi toàn cầu, các cuộc khủng hoảng tài chính diễn ra chưa từng có về quy mô như cuộc khủng hoảng thanh khoản của các ngân hàng thương mại Nga vào năm 2004 hay cuộc khủng hoảng của hai “gã khổng lồ” Northern Rock Bank (Anh) năm 2007 và Lehman Brothers (Mỹ) năm 2008. Rủi ro thanh khoản có thể được coi là thách thức lớn nhất đối với mỗi ngân hàng nói riêng và hệ thống tài chính - ngân hàng nói chung.

Vì vậy, nghiên cứu kinh nghiệm QLTk, đặc biệt là của các nước đã từng trải qua khủng hoảng và có những nét tương đồng với Việt Nam như các nước trong SEACEN là rất cần thiết.

Tình hình thanh khoản và quản lý thanh khoản ở các nền kinh tế SEACEN

Tình hình thanh khoản ở các nền kinh tế SEACEN

Rủi ro thanh khoản là tình trạng ngân hàng không đáp ứng được nhu cầu sử dụng vốn khả dụng (nhu cầu thanh khoản). Tình trạng này có thể gây thua lỗ, hoạt động kinh doanh bị đình trệ, nặng hơn sẽ làm mất khả năng thanh toán dẫn đến ngân hàng phá sản, ảnh hưởng đến hoạt động của toàn hệ thống (Trần Văn Hùng và Lê Văn Thịnh, 2008).

Rủi ro thanh khoản được đánh giá qua phân tích tình hình tài chính của ngân hàng bằng cách xem xét các thành phần của tài sản có, tài sản nợ, sự lưu chuyển các dòng tiền để có bức tranh tổng thể về tình hình thanh khoản. Hiện tại, hệ thống ngân hàng ở hầu hết các nền kinh tế SEACEN có tính thanh khoản khá ổn định. Mô hình kinh doanh của các nước này chủ yếu dựa trên tiền gửi cá nhân, do đó an toàn hơn so với nguồn vốn vay từ một tổ chức tín dụng khác. Một đặc điểm nổi bật trong hệ thống ngân hàng ở các nền kinh tế SEACEN là vai trò quan trọng của các tổ chức tài chính chuyên ngành trong việc cung cấp tín dụng cho những ngành bị hạn chế tiếp cận nguồn vốn vay ngân hàng.

Bất kể mức độ phát triển của thị trường tài chính, nguồn vốn chủ yếu của ngân hàng trong khu vực là từ tiền gửi và cho vay. Ngay cả Hàn Quốc là nước phụ thuộc chính vào nguồn tài